

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio Gooi & Vechtstreek

Laren

Datum: 27 januari 2020

Locatie: Raadhuis Laren

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst in Laren, 27 januari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zon- en windenergie in Laren als onderdeel van de deelregio Gooi en Vechtstreek. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) iedereen doet mee, (2) nieuw energielandschap, (3) stedelijke ruggengraat.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeenten, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

In totaal hebben tussen de 25 en 30 mensen deelgenomen aan de bijeenkomst. De groep bestond uit bewoners, professionals en raadsleden.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 29 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Zuid worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud:

| | |
|--|---|
| Beschrijving van de scenario's: | 3 |
| Kansen, aandacht-en discussiepunten: | 4 |
| Gesprek over de scenario's en bouwstenen:..... | 5 |
| Scenario banner:..... | 6 |



Foto 1: Carrousel langs de drie scenario's.

Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio Gooi en Vechtstreek zijn drie scenario's opgesteld, namelijk: (1) Iedereen doet mee, (2) Nieuw energielandschap, en (3) Stedelijke ruggengraat.

Het scenario **iedereen doet mee** richt zich op de betrokkenheid en deelname van alle stakeholders in de energietransitie. De belangrijkste uitgangspunten:

- Iedereen doet mee aan de energietransitie.
- Er zijn broodfondsen en coöperaties opgezet waardoor iedereen een zonnepaneel kan kopen op publieke daken of gemeentelijke gronden.
- De transitie wordt zichtbaar gemaakt waardoor bewustwording groeit.
- Er wordt fors ingezet op besparing van warmte en elektriciteit.

Het scenario **Nieuw energielandschap** versterkt het historische energielandschap van de regio. De belangrijkste uitgangspunten:

- Om alle landschappen mee te kunnen nemen is er rek gezocht in de beleidsrestricties.
- De Veenplassen zijn weer een energielandschap door drijvende zonnepanelen. Daarnaast staan hier ook windturbines.
- Het netwerk is uitgebreid naar de meer afgelegen delen van de regio, waar de opwekking voornamelijk plaatsvindt.
- In het stedelijk landschap wordt zoveel mogelijk zonnepanelen op de daken geplaatst.

Het scenario **Stedelijke ruggengraat** richt zich op het verstedelijkte landschap dat volledig benut wordt voor de opwekking van energie. De belangrijkste uitgangspunten:

- Zonnepanelen worden geplaatst op objecten, langs infrastructuur en op vlakken in de gebouwde omgeving.
- Bij de afweging waar de grootschalige opwekking plaatsvindt is het buitengebied ontzien.
- Aan de randen van het stedelijk gebied worden windturbines ontwikkeld.

Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende geuit:

Kansrijke locaties in de regio Gooi en Vechtstreek:

- De randmeren bieden kansen voor de opwek van duurzame energie in de regio.
- Voor Laren werd specifiek genoemd als goede opties: zon op grote daken en langs de snelweg.

Opmerkingen m.b.t. de rol van bewoners in de transitie:

- De deelnemers zien zichzelf graag als eigenaren van duurzame energieproductie, ook in de andere scenario's dan alleen '*Iedereen doet mee*'.
- Aandachtspunten:
 - De betaalbaarheid voor burgers van de energietransitie.
 - Er zijn financiële mogelijkheden nodig om de transitie te kunnen uitvoeren.
 - Het aanmoedigen van bewoners op diverse manieren.

Ruimtegebruik:

- Agrarische gebieden grenzen nu vaak direct aan de natuur. Deelnemers vragen zich af of het een idee is om een overgangszone van zonnepanelen te maken tussen natuur en agrarische grond. Hierdoor is de impact van agrarische activiteiten op de aangrenzende natuur wellicht minder.
- Er is voorkeur voor het clusteren van de opwek.
- Aandachtspunt: rekening houden met de natuur en woonkernen bij keuze voor opwek door zonnepanelen en windturbines.

Techniek en innovatie:

- Er wordt in twijfel getrokken of zon en wind wel bewezen technieken zijn. Vanuit een circulair perspectief is de vraag in hoeverre zon en wind na de levensduur bijvoorbeeld recyclebaar zijn.

Algemeen/divers:

- Het proces wordt als te sturend ervaren.
- Deelnemers vragen zich af hoe het zit met de democratische legitimering.
- Voorkom geldverspilling aan niet haalbare en niet goed doordachte idealen.
- Deelnemers zijn benieuwd of een windturbine in een andere regio gekocht kan worden.
- Labels voor isolatie woningen is een aandachtspunt: ambitie is een gemiddeld label C (er zijn veel oude woningen en het wordt te duur om deze te isoleren).

Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

De meeste deelnemers hebben een voorkeur voor de uitgangspunten van het scenario 'Stedelijk als ruggengraat'. Er wordt waarde gehecht aan het behouden van het kenmerkende landschap van deze regio. Men wil liever niet aan het huidige landschap tornen. Er zijn ook deelnemers die het principe van meer invloed van burgers belangrijk vinden, maar die het ambitieniveau van het scenario ('Iedereen doet mee') niet toereikend vonden en daarom het aantrekkelijker vinden om vanuit het scenario 'Stedelijk als ruggengraat' naar de mogelijkheden te kijken. Toch waren er ook deelnemers die meer vanuit het scenario 'Iedereen doet mee' hebben gekeken naar de mogelijkheden voor hernieuwbare energie in de gemeente, maar om dezelfde reden hun groene stickers bij bouwstenen uit de andere 2 scenario's hebben geplakt.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op daken, geluidschermen en parkeerterreinen:** dubbel ruimtegebruik is slim en daar kan direct mee begonnen worden. Dat zijn voor de hand liggende bouwstenen.

Over gemixte bouwstenen:

- Er is discussie over **zonnepanelen en windturbines op water:**
 - Wel: er wordt aangegeven dat men turbines liever in het buitengebied ziet dan in de "achtertuin". Er staan nu bijvoorbeeld ook al molens aan de rand als je door het buitengebied gaat.
 - Niet: het schaadt het huidige kenmerkende landschap van de regio.
- Er is ook discussie bij **zon op dijken**. In het algemeen is er veel draagvlak voor het toepassen van zonne-energie waarbij de voorkeur uitgaat naar gecombineerde functies en toepassing langs infrastructuur (zie hierboven). Een aantal deelnemers ziet daarbij geen probleem om zon ook op dijken te gebruiken. Er zijn deelnemers die dat echter geen goed idee vinden omdat men een risico ziet op het moment dat de dijken verhoogd moeten worden en er dan zonnepanelen op liggen. Er wordt hardop afgevraagd hoe de prioriteiten liggen wanneer de dijken verhoogd moeten worden (bij veiligheid of duurzaamheid)? Daar wordt tegenin gebracht dat de economische levensduur van zon (en wind) niet eeuwig is en deze installaties tijdelijk zijn en op een moment weer verwijderd of vervangen worden. In de tussentijd vindt er innovatie plaats waardoor deze afweging/prioritering niet aan de orde zal zijn.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Zon in veenlandschap.** Dit heeft te maken met de waarde die aan het huidige landschap wordt gehecht en men de opwek van grootschalige zonne-energie hierin niet ziet zitten.
- Hetzelfde geldt voor **wind op land in veengebieden**. Ook de opwek van wind tast het landschap aan.
- Waar de bouwstenen met zonne-energie doorgaans op veel steun kunnen rekenen zijn **zonneweides rondom woonkernen** een no go. Opwek in de buurt van woonkernen wordt überhaupt niet aantrekkelijk gevonden. In het scenario 'Iedereen doet mee' is opgenomen dat vanwege een eerlijk verdelingsvraagstuk iedere gemeente zoekt naar een locatie voor een windmolen. Dit uitgangspunt wordt dusdanig onaantrekkelijk gevonden dat bij de bouwsteen **wind op alle type grond** in dit scenario door een groepje expliciet is benoemd dat er geen windmolen in de buurt van **woonkernen** geplaatst gaat worden en andere groepjes zich hierbij hebben aangesloten.

Scenario banner:

| SCENARIO 1: Iedereen doet mee | | | | | |
|------------------------------------|-------------------------------------|-------------------|-------------------|--------------|--|
| Bouwsteen | | # Groene Stickers | # Oranje Stickers | Niet Geplakt | |
| Zon | | | | | |
| Zon op grote daken | | 2 | 0 | | |
| Zon op agrarische gronden | Buffer 100m i.c.m. parkontwikkeling | 0 | 2 | | |
| Zon op geluidschermen | Oost-West Noord-Zuid | 3 | 0 | | |
| Wind | | | | | |
| Potentieel wind op alle type grond | Collectief | 0 | 1 | | |

| SCENARIO 2: Nieuw energielandschap | | | | | |
|------------------------------------|----------------------|-------------------|-------------------|--------------|--|
| Bouwsteen | | # Groene Stickers | # Oranje Stickers | Niet Geplakt | |
| Zon | | | | | |
| Zon op water | Binnenwater | | | X | |
| | Randmeren | 1 | 1 | | |
| Zon op grote daken | | 1 | 0 | | |
| Zon op agrarische grond | Veenlandschap | 0 | 6 | | |
| | Overige landschappen | 0 | 2 | | |
| Wind | | | | | |
| Potentieel wind op meer | Randmeren | 1 | 1 | | |
| Potentieel wind op land | Veenlandschap | 0 | 3 | | |

| SCENARIO 3: Stedelijke Ruggengraat | | | | | |
|------------------------------------|---------------------------|-------------------|-------------------|--------------|--|
| Bouwsteen | | # Groene Stickers | # Oranje Stickers | Niet Geplakt | |
| Zon | | | | | |
| Zon op dijken | | 2 | 1 | | |
| Zon op grote daken | | 6 | 0 | | |
| Zon op parkeerplaatsen | | 2 | 0 | | |
| Zon boven snelweg | Random recreaties | 2 | 0 | | |
| Zon op geluidschermen | Noord-Zuid Oost-West | 6 | 0 | | |
| Zon op spoorberm | | 2 | 0 | | |
| Zon op agrarische velden | Buffer bedrijventerreinen | | | X | |
| | Buffer langs wegen | 2 | 0 | | |



| | | | | |
|--------------------------|-----------------------------------|---|---|---|
| Vliegveld | Combinatie met 50% andere functie | | | X |
| Zon op gevels | | | | X |
| Zon in asfalt fietspaden | | | | X |
| Wind | | | | |
| Potentieel wind op land | Wind langs snelwegen | 1 | 0 | |
| | Wind op bedrijventerreinen | 1 | 0 | |
| | Wind binnen bebouwd terrein | 0 | 2 | |